بسم الله الرحمن الرحيم

Haber-Yorum

Geçmişin Hayalleri ile Acı Gerçeklik Arasında Avrupa

Haber:

Merz, Trump'a Putin'le yapacağı görüşmede sürprizlere yol açmaması çağrısında bulundu. (Reuters)

Yorum:

Birincisi: Avrupa kıtası, aklını başından alan büyük krizler yaşamaktadır; bu krizler arasında, İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden ayrılmasının (Brexit) sonuçları, Amerika ile ilişkilerdeki gerilimler, Rusya-Ukrayna savaşı, Amerika'nın İran'a karşı yürüttüğü savaşın sonuçları, Avrupa ülkeleri arasındaki anlaşmazlıklar, aynı toplum içindeki bölünmeler, halkları arasındaki köklü ayrışmalar, enerji krizi, Çin ve diğer ülkelerle yaşanan ticari çatışmalar yer almaktadır.

Bu büyük krizler Avrupa'yı, mesele güvenlik ve stratejik çıkarlarla ilgili olsa bile ortak bir karar alamayan bir kıta haline getirmiştir. Nitekim Reuters haber ajansı Almanya Şansölyesi Friedrich Merz'in ABD Başkanı Trump'a gelecek hafta Çin'de Rusya Devlet Başkanı Putin ile Ukrayna konusunda yapılması beklenen görüşmeler sırasında hiçbir sürprize yol açmaması çağrısında bulunduğunu bildirdi. Ve şunu ekledi: "Bu nedenle mesajımızı Amerika Birleşik Devletleri tarafına tamamen açık bir şekilde iletmek istiyorum: Lütfen, sürprizler olmasın. Avrupa Takımı ve Ukrayna Takımının bir parçası olarak oynamaya devam edin."

İkincisi: Avrupalılar artık Avrupa'nın stratejik bağımsızlığı meselesinin farkına varmış durumdalar; yani bu mefhum, Avrupa'nın güvenlik ve askerî konulardaki kararlarını bağımsız bir şekilde alabilme ve ABD'ye belirleyici ölçüde bağımlı olmadan kendi savunma araçlarını geliştirebilme kapasitesini ifade etmektedir.

Bu pembe hayal, onu imkânsız bir hayale dönüştüren açmazlarla karşı karşıya bırakmaktadır; bu ise sadece Avrupa'nın askerî ve güvenlik yapısının zayıflığı nedeniyle değil, aynı zamanda ülkeleri arasındaki siyasi bölünmeler de nedeniyledir. Fransa'nın savunma bağımsızlığı fikrinin güçlendirilmesi çağrısında bulunduğu bir zamanda, diğer ülkeler -özellikle Polonya gibi bazı Doğu Avrupa ülkeleri- ise gerçek güvenlik garantisinin, özellikle Rusya'nın tehditlerinin gölgesinde hâlâ Amerika'ya bağlı olduğunu düşünmektedirler.

Brüksel'deki Bruegel Araştırma Enstitüsü ve Almanya'daki Kiel Dünya Ekonomisi Enstitüsü tarafından hazırlanan bir çalışma; Avrupa'nın Amerika'nın desteği olmadan kendi güvenliğini sağlayabilmesi için savunma yatırımlarına yılda 260 ila 270 milyar Dolar harcaması gerektiğine işaret etmektedir; bu da Avrupa Birliği'nin gayrisafi yurtiçi hasılasının %1.5'ine denk gelmektedir.

Son gelişmeler, siyasi hırs ile uygulama kapasitesi arasındaki büyük farkı ortaya koymaktadır; nitekim Avrupa artık felç geçirerek tekerlekli sandalyeye mahkûm yaşlı bir adam gibi olup, Amerika'nın elleri onu ölümün uçurumlarına savurup durmaktadır.

Avrupa'daki siyasi bölünmeye ilişkin basit bir örnek kapsamında Foreign Policy dergisi, önde gelen Avrupa siyaseti araştırmacısı Kristi Raik'in, Avrupa ülkelerini Trump'la ilişkileri açısından dört gruba ayırdığı bir makalesini yayımlamıştır:

Birinci grup: Bu grup, Macaristan Başbakanı Viktor Orbán, daha az ölçüde İtalya Başbakanı Giorgia Meloni ve Slovakya Başbakanı Robert Fico gibi Trump'la dünya görüşünü paylaşan ve onun tarzını taklit eden sağcı popülist liderleri kapsamaktadır.

İkinci grup: Polonya'yı, Kuzey Avrupa ülkelerini, Baltık ülkelerini kapsamakta olup, bunların çoğu NATO'da savunmaya en fazla harcama yapan ülkeler arasında yer almakta, Amerika ile etkili bir ilişki kurmak için pragmatik çabalar göstermekte, onunla stratejik işbirliğini güçlendirmeye özen göstermekte ve güvenliğe ilişkin net bir vizyona sahiptirler. Bu grup, Amerika'nın rolünün vazgeçilmez olduğunu ve uyguladığı baskının boyutu ya da talep ettiği tavizlerin miktarı ne olursa olsun, ABD'nin yerini alabilecek başka bir gücün bulunmadığını düşünmektedir; özellikle bu ülkeler Rusya'ya en fazla maruz kalan ve Avrupa'nın savunmaya yetersiz harcama yapmasından en çok endişe duydukları gibi Rusya'nın kendilerine saldırması ihtimalinden ve bu grubun güvenliklerinin maliyetini üstlenmeye isteksiz olduklarını düşündüğü Avrupalı müttefiklerini Amerika'nın terk etmesi riskinden de en çok endişe duyan ülkelerdir.

Üçüncü grup: Bu grup sadece Almanya'yı kapsamaktadır; Almanya'nın öncelikleri ise, sınırların dokunulmazlığı ilkesini vurgulamak etrafında dönmekte olup bu ilke, doğuda veya batıda bulunmasına bakılmaksızın her ülke için geçerlidir; dolayısıyla küçük ya da büyük, güçlü ya da zayıf olsun, her devlet bu ilkeye bağlı kalmalıdır.

Dördüncü grup: Trump yönetiminin gölgesinde Atlantik'in iki yakası arasında yaşanan mevcut gerilimi, Avrupa'ya liderlik etme hırslarını gerçekleştirmek için bir fırsat olarak gören Fransa'yı temsil etmektedir.

Son olarak: Douglas Murray, 2017 yılında yayımlanan "Avrupa'nın Tuhaf Ölümü" adlı kitabında, intihar halinde olan bir kıtayı, bizzat tanıklık eden birinin gözünden ve kişisel bir anlatımla ele alarak Avrupa'nın sonunun gelmesine ilişkin duyduğu endişeyi ortaya koymaktadır; zira yazar, kaleme aldığı metin aracılığıyla Avrupalıları, kendilerini savunma ve direnme konusunda daha fazla güven kazanmaya teşvik ederek toplumda kapsamlı bir değişim gerçekleştirebilecek güce ulaşmalarını amaçlamaktadır. Ancak kesinlikle sayısız zorluklar vardır; zira kıtada siyasi boyuttan ekonomik boyuta, ardından kültürel boyuta kadar krizler birikmiş ve son on yıllarda patlak veren göç ve mülteci meseleleriyle birlikte çokkültürlülüğün başarısızlığı şeklinde kendini göstermiştir.

Görünen o ki Avrupa, liderlerinin eliyle, ya acizliğine bir tepki olarak ya da Amerika'nın planıyla uyumlu olarak hızla ve tuhaf bir şekilde ölüme doğru ilerlemektedir; belki de Avrupa bugün, onları işgal ettiği sırada dünya ülkelerine tattırdığı şeyi tatmaktadır.

Allahu Teala şöyle buyurmuştur: وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ "**O günleri biz insanlar arasında döndürür dururuz (zaferi bazen bir topluma bazen öteki topluma nasip ederiz.) Ta ki Allah, iman edenleri ortaya çıkarsın ve aranızdan şahitler edinsin. Allah zalimleri sevmez.**" [Al-i İmran 140]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Hasan Hamdan